

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Toverchampignon in varkensstal

Ligterink, W.G. 2006. *Allopsalliota geesterani* in a pigsty. *Coolia* 49(2): 104.

Je bent boer ten westen van de Holterberg. Je hebt jarenlang varkens gehouden in je schuur, waar nu andere knorrerende beesten staan, instructiemotoren van een rijsschool. Je komt af en toe nog eens in je schuur en je ontdekt dat de tegels in het oude varkenshok op raadselachtige wijze schuin omhoog staan. Je bent niet bijgelovig, maar toch... Je gaat voorzichtig onder de tegels gluren en ziet tot je stomme verbazing acht reusachtige paddenstoelen met een hoeddoorsnee van minstens 20 cm.

De boer kan zich nog goed herinneren dat zijn moeder hem vertelde over heksen en geheimzinnige, vergiftige paddenstoelen. Hij roept de hulp in van de plaatselijke schooldirecteur. Deze autoriteit had een paddenstoelencursus gevolgd en zou dus raad kunnen geven. Hij noch zijn vrouw, een enthousiaste deelneemster aan het NEM project, kunnen de boer uit de droom helpen. De vrouw, Agnes Bouwhuis, brengt de paddenstoel naar mij in Rijssen. Mijn eerste indruk is: een *Agaricus*-soort, een Champignon. Maar waar is de ring? Misschien vluchtig? Bij navraag bleken alle paddenstoelen zonder ring. Dus geen *Agaricus*. Opvallend is het heldere geel op een snijvlak dat tot wijnrood verkleurt. (Zie Plaat 4). Dit kenmerk en de min of meer capitate cheilocystiden met vaak wat kronkelige steel (zoals ik ze nergens bij *Agaricus* heb zien afgebeeld) zouden snel tot een determinatie moeten leiden. Nee dus...

Na urenlang tevergeefs allerlei boeken en tabellen te zijn doorgeworsteld wendde ik me ten einde raad toch maar weer tot het geslacht *Agaricus*. In deel 5 van onze onvolprezen Flora Agaricina Neerlandica (FAN) gaf het begin van de sleutel meteen de oplossing: *Allopsalliota geesterani* (Toverchampignon). Wel geen *Agaricus* maar kennelijk toch nauw verwant. Eerste indrukken zijn niet altijd de slechtste. De mooie aquarel van Eef Arnolds op plaat 1 in het "Overzicht van de Paddenstoelen in Nederland" verdreef de laatste onzekerheid. Je vraagt je af hoe de sporen van zo'n zeldzame paddenstoel in een afgelegen varkensstal bij Haarle terecht komen. Met recht een Toverchampignon! Marijke Nauta (in de Flora Agaricina Neerlandica) noemt als habitat "nutrient rich clayey or sandy soil". Voor de nodige voedselrijke grond zullen de varkens in het verleden gezorgd hebben.

De boer bij Haarle werd gerustgesteld. Het zijn geen heksen of rondspokende geesten van de vele naar de slachtbank geleide varkens geweest die de tegels in zijn schuur opduwden.

Wim Ligterink, Rijssen

Een netje op de heide (vervolg)

Dam, N. 2006. *Sistotrema muscicola* was found in large numbers on pine cones in a *Pinus sylvestris* forest on nutrient-poor sand. *Coolia* 49(2): 104–105.

Begin vorige jaar heb ik in deze rubriek geschreven over een weinig gevonden Urnkorstzwam, nl. *Sistotrema dennisii*, die eind 2004 in verschillende delen van de Hoge Veluwe talrijk aanwezig was (*Coolia* 48(1), pag. 16). In 2005 heb ik verwoede pogingen gedaan om die paddenstoel opnieuw te vinden, met wisselend succes. Het eerste weerzien vond plaats tijdens de binnenlandse werkweek, op een fietsexcursie over de Hoge Veluwe. We vonden een miezerig exemplaar op het Otterlosche Zand, weer onderop een polletje tankmos, net als in 2004.

Een paar weken later, op 30 oktober, was ik op het Oud-Reemsterzand. De vindplaatsen